

ارزیابی شاخص های مؤثر در تحقق حکمروایی خوب شهری در کلانشهرها
(مطالعه موردی: شهر کرمانشاه)

مصطفی شاهینی فر (استادیار جغرافیا و برنامه ریزی شهری، بخش علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، ایران، نویسنده مسئول)

shahini@pnu.ac.ir

فرزین چاره جو (استادیار گروه شهرسازی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران)

f.charehjoo@iausdj.ac.ir

تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۱۲/۲۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۶/۱۹

صص ۲۱۹-۲۰۱

چکیده

هدف اصلی این پژوهش ارزیابی شاخص های مؤثر در میزان تحقق حکمروایی خوب در کلانشهر کرمانشاه می باشد. روش پژوهش در این مقاله توصیفی و تحلیلی بوده و ابزار جمع آوری داده ها نیز پرسشنامه بوده است که به تعداد ۳۲۲ عدد در بین شهروندان و ۳۴ عدد پرسشنامه در بین کارشناسان شهرداری شهر کرمانشاه و سایر متخصصان برنامه ریزی و مدیریت شهری که با روش نمونه گیری سهمیه ای و تصادفی انتخاب شدند، توزیع شد. پایایی ابزار پژوهش از طریق آلفای کرونباخ به میزان ۰/۸۵ برای ۸ مؤلفه به دست آمد. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از آزمون t مستقل استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان دادند که کارشناسان با میانگین ۳/۷۹ و انحراف معیار ۰/۶۴۱ به طور معناداری دارای میانگین بالاتری نسبت به مردم با میانگین ۲/۲۹ و انحراف معیار ۰/۰۷۶ بودند. تفاوت در میانگین سطح نگرشها در بین کارشناسان و مردم ۱/۵۰۸- بود. این تفاوت با یک بازه فاصله اطمینان ۹۶٪ در محدوده ای از ۱/۸۷۸- تا ۱/۱۳۸- قرار داشت. کورنس دی با مقدار ۲/۱۷ نشان می دهد که تفاوت بین میانگین نمرات خیلی بزرگ بود که این بیشتر نشان دهنده این واقعیت است که وابستگی افراد به گروه خاص تأثیر زیادی روی قضاوت و نگرش آنها دارد. نتایج پژوهش نشان داد که تفاوت معناداری بین میانگین نظرات مردم و کارشناسان در خصوص شاخص های حکمروایی خوب شهری وجود دارد و این امر نشان دهنده این است که شاخص های حکمروایی در شهر کرمانشاه از وضعیت مناسبی در بین همه گروه ها برخوردار نیست.

کلید واژه ها: حکمروایی خوب شهری، شهر کرمانشاه، مدیریت شهری.

۱. مقدمه

۱.۱. طرح مسأله

بسیاری از صاحب نظران اعتقاد دارند که جامعه آینده، جامعه‌ای شهری خواهد بود. از اینرو، شهرها به جای اینکه مکان‌هایی بی‌ثمر برای سرمایه‌گذاری اقتصادی با تراکم کارگران بیکار با انبوه مشکلات اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی باشند؛ باید به مراکز رشد و پویایی اقتصادی و اجتماعی، در چارچوب ملی بدل شوند. این مراکز باید آفرینشگر فرصت‌هایی ارزنده برای رفاه و توسعه نه تنها جمعیت ساکن در آن، بلکه جمعیت تمامی کشور باشد (لطفی، عدالتخواه، میرزایی و وزیرپور، ۱۳۸۸، ص. ۱۰۵). اما جامعه جهانی امروزه به این نتیجه رسیده است که مشکل عمده مدیریت شهری کمبود منابع مالی یا فناوری جدید و یا نیروی انسانی ماهر و زبده نیست بلکه بیشتر ناشی از سوء مدیریت است.

بررسی مقوله مدیریت شهری در ایران با سابقه بیش از ۸۰ سال و امر برنامه ریزی توسعه شهری با سابقه بیش از ۶۰ سال در جهت ساماندهی به اداره امور شهری و مدیریت آنها در کلیه ابعاد اقتصادی، اجتماعی، اداری و کالبدی به منظور انجام وظایف عمرانی، نظارتی، خدماتی و برنامه‌ریزی که بر عهده سازمان‌های مرتبط اعم از دولتی، خصوصی گذارده شده است، حاکی از آن است که با توجه به ساختار سیاسی - اداری تمرکزگرای کشور در این دوران افت و خیزهایی را طی نموده است. در پاره‌ای موارد این مدیریت موفق و گاهی نیز ناموفق بوده است، به ویژه آنکه عدم مشارکت مردم و سازمانهای غیر دولتی در

امر برنامه‌ریزی توسعه و مدیریت شهری یکی از عوامل مؤثر در شکست این ناکامی‌ها بوده است، زیرا یا بستر فرهنگی و اجتماعی لازم برای حضور، دخالت و مشارکت مردم در امور فوق‌الذکر وجود نداشته و یا ابزارهای قانونی لازم مهیا نبوده است. از اینرو سیاست‌گذارها با همان شیوه‌های متمرکز ادامه یافته است. بنابراین باید به تحول در عرصه‌های مدیریت شهری پرداخت و این مدیریت را با دانش فنی و تحولات روز و نقش‌های پر اهمیتی که امروز بر عهده آنها قرار دارد و از وظایف آنها به شمار می‌رود، مجهز ساخت (شیعه، ۱۳۸۲، ص. ۶۰) با گذشت حدود چهار دهه از انقلاب اسلامی و با پیش آمدن ملزومات جدید و عدم کارایی الگوی موجود در زمینه مدیریت شهری، که می‌توان از آن با عنوان «الگوی حکومت شهری» نام برد، لزوم تغییر در ماهیت این الگو احساس می‌شود. در ارتباط با مدیریت شهری و میزان تعامل دولت، مردم و جامعه مدنی در اداره امور شهری دیدگاه‌های گوناگونی مطرح و مورد اعمال قرار گرفته است. در سال‌های اخیر در ایران تلاش شده است با تبیین الگوی حکمروایی شهری به صورت تئوری به عنوان الگویی عملی برای حل مشکلات پیچیده شهری راه حلی مطمئن برای توسعه پایدار شهرها جستجو شود، برای نیل به این هدف ضرورت تقویت حکومت‌های محلی و مشارکت مردم و بخش خصوصی در برنامه‌ریزی و مدیریت توسعه شهری امری اجتناب ناپذیر است. تجربیات دو دهه اخیر نشان می‌دهد تنها راه حل مشکلات شهری اصلاح رویکردهای سنتی و استفاده از رهیافت‌های نوین مدیریتی می‌باشد. زیرا مدیریت متمرکز بخشی

و دولتی و ناتوانی بخش های عمومی (شهرداری ها) و کمبود بودجه های دولتی در نبود سرمایه گذاران خصوصی و مشارکت شهروندان سبب افت زیرساخت ها، خدمات شهری و شرایط نامطلوب زیست محیطی در شهرها شده است (رفیعیان و حسین پور، ۱۳۹۰، ص. ۱۰۰).

پرواضح است که ریشه مشکلات مدیریت شهرهای کنونی ما در مواردی نظیر: عدم پایداری به قانون مداری، عدم مسئولیت پذیری، فقدان چشم انداز روشن، نبود سیستم نظارت، عدم شفافیت و اطلاع رسانی صحیح و به موقع، فقدان کارایی و اثر بخشی، نبود عدالت در سرمایه های اجتماعی، فقدان تخصص گرایی، عدم پاسخ گویی و عدم رضایت مندی است که همه این موارد دلالت بر شاخص های حکمروایی خوب شهری دارد. بنابراین لازمه مدیریت توسعه شهر به صورت پایدار ملحوظ داشتن شاخص های حکمروایی شهری می باشد که به نظر می رسد به دلیل تفاوت های معناداری که در دیدگاه کنشگران و نیروهای مؤثر در حیات شهری دیده می شود، اتفاق نظری در خصوص جایگاه و نقش این شاخص ها در اداره امور شهری دیده نمی شود (احدنژاد روشنی، ویسی مفرد و حسین زاده، ۱۳۹۳، عزیز، ۱۳۹۳).

و دولتی و ناتوانی بخش های عمومی (شهرداری ها) و کمبود بودجه های دولتی در نبود سرمایه گذاران خصوصی و مشارکت شهروندان سبب افت زیرساخت ها، خدمات شهری و شرایط نامطلوب زیست محیطی در شهرها شده است (رفیعیان و حسین پور، ۱۳۹۰، ص. ۱۰۰).

پرواضح است که ریشه مشکلات مدیریت شهرهای کنونی ما در مواردی نظیر: عدم پایداری به قانون مداری، عدم مسئولیت پذیری، فقدان چشم انداز روشن، نبود سیستم نظارت، عدم شفافیت و اطلاع رسانی صحیح و به موقع، فقدان کارایی و اثر بخشی، نبود عدالت در سرمایه های اجتماعی، فقدان تخصص گرایی، عدم پاسخ گویی و عدم رضایت مندی است که همه این موارد دلالت بر شاخص های حکمروایی خوب شهری دارد. بنابراین لازمه مدیریت توسعه شهر به صورت پایدار ملحوظ داشتن شاخص های حکمروایی شهری می باشد که به نظر می رسد به دلیل تفاوت های معناداری که در دیدگاه کنشگران و نیروهای مؤثر در حیات شهری دیده می شود، اتفاق نظری در خصوص جایگاه و نقش این شاخص ها در اداره امور شهری دیده نمی شود (احدنژاد روشنی، ویسی مفرد و حسین زاده، ۱۳۹۳، عزیز، ۱۳۹۳).

1. Rakodi, 2001
2. Mclauhlin, 1973
3. Soksreng, 2007

در این مقاله شاخص های مؤثر در تحقق حکمروایی خوب شهری در کلانشهر کرمانشاه با استفاده از رویکردهای ذهنی مورد مطالعه قرار گرفته است. شهر کرمانشاه از نظر جمعیت بر طبق آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ به عنوان نهمین شهر ایران با جمعیتی حدود یک میلیون نفر شناخته شده است. این شهر به دلیل مرکزیت استان از یک سو و واقع شدن در دالان غربی کشور و

حکمروایی شهری برخلاف مدیریت شهری، فرایندی مدیریتی است که به اتخاذ و حفظ زیربناها و خدمات شهری می پردازد. حکمروایی شهری فرایندی کاملاً سیاسی در نظر گرفته می شود (شریفیان ثانی، ۱۳۸۰، ص. ۹). حکمروایی به روابط بین دولت و جامعه مدنی، حاکمان و حکومت شوندگان، مدیریت

نهادی و قانونی برای پشتیبانی و محافظت شهروندان در مقابل اقدامات استبدادی (کاظمیان، ۱۳۸۳، ص. ۳۵). بانک جهانی ابعاد کلیدی برای حکمروایی را مواردی نظیر مدیریت بخش عمومی، پاسخگویی، چارچوب قانونی برای توسعه و شفافیت معرفی نموده است. (عبدالطیف، ۲۰۰۳، ص. ۱۷).

حکمروایی شهری با بهره‌گیری از سیاست از پایین به بالا و طراحی شبکه‌های خود سازماندهی، رویکردهای قدیمی سلسله‌مراتبی از بالا به پایین و دیوانسالاری را کم رنگ و ناکارآمد ساخته و زمینه نفوذپذیری مرزهای بین سازمانی موجود در ساختار دولتی را فراهم آورده است در واقع حکمروایی ابزاری برای نیل به توسعه پایدار محسوب می‌گردد. (کاردوس، ۲۰۱۲، ص. ۱۱۶۶؛ برک پور، ۱۳۸۹، ص. ۱۰).

در حقیقت حکمروایی شهری به عنوان فرایند مشارکتی توسعه تعریف می‌شود و به موجب آن همه ذینفعان شامل حکومت، بخش خصوصی و جامعه مدنی تمهیداتی را برای حل مشکلات شهری فراهم می‌آورند که نتیجه آن رفع ناپایداری توسعه شهری، رفع ناپایداری‌ها از بدنه نهادهای مدیریتی، برنامه‌ریزی شهری، کارآمدسازی و مسئولیت‌پذیری بیشتر در اداره امور شهری و تفویض قدرت، وظایف و صلاحیت‌ها به حکومت‌ها و سایر ذینفعان محلی به سان یک سیستم خواهد بود (لاله پور، ۱۳۸۶، ص. ۶۸؛ هاییتات، ۲۰۰۹، ص. ۲؛ مک لارن، ص. ۲۱۳؛

ارتباطات گسترده با کشور عراق دارای اهمیت ویژه- ای می باشد. این شهر علی‌رغم توان‌های فراوان در زمینه‌های گوناگون، تاکنون از یک جایگاه مناسب در سطح ملی و منطقه ای برخوردار نبوده است. اداره شهر با روش‌های سنتی و بی‌توجهی به بازیگران اصلی حوزه مدیریت شهری باعث کم رنگ شدن نقش آن در سطح ملی و منطقه‌ای شده است. ضعیف بودن فرایند مشارکت و دخالت ندادن همه ذینفعان موجب ناکارآمدی و مسئولیت‌گریزی بیشتر در اداره شهر شده است. بخش خصوصی و جامعه مدنی در اداره شهر نقش خیلی کم رنگی داشته و حضور آنها بیشتر جنبه نمادین و خنثی دارد. از این رو این تحقیق با هدف بررسی تفاوت‌های بین کنشگران اصلی مدیریت شهری و تأثیر آن بر نظام حکمروایی شهری صورت گرفته است.

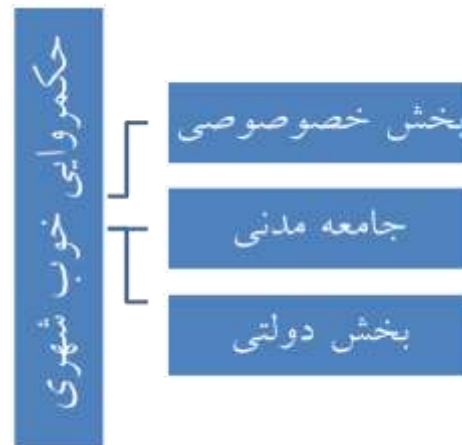
۲.۱. پیشینه پژوهش و مبانی نظری

منابع مختلفی ویژگی‌ها و معیارهای حکمروایی خوب شهری را تاکنون مورد توجه قرار داده اند. برای مثال کتاب سفید اتحادیه اروپا پنج اصل را به عنوان مشخصه‌های اصلی حکمروایی خوب معرفی نموده است: گشادگی بی‌پردگی، مشارکت، پاسخ‌گویی، کارایی و همبستگی که باید برای تمام سطوح حکومت از محلی تا جهانی تهیه شود (ماتینگلی، ۱۹۹۴؛ گیل، ۲، ۱۹۹۸). اشترن نیز معیارهای سنجش حکمروایی خوب را به این شرح بر می‌شمارد: پاسخ‌گویی یا محاسبه‌پذیری، شفافیت، قانون‌مندی انتخاب عمومی رهبران سیاسی و سرانجام وجود ساختارهای

3. Kardos, 2012.
4. Mclauhlin, 1973

1. Mattingly, 1994.
2. Mc Gill, 1998.

مرتضوی، ۱۳۹۲ ص. ۹۵-۹۶؛ ساکس رنک^۱، ص. ۵؛ بویان^۲، ۲۰۱۱ ص. ۴۱۴؛ رابرتز، ۲۰۰۷ ص. (۹۶۸). حکمروایی شهری را می توان فرایندی دانست که بر اساس کنش متقابل میان سازمان ها و نهادهای رسمی اداره شهر از یک طرف و سازمان های غیر دولتی و تشکل های جامعه مدنی از طرف دیگر شکل می گیرد. به عبارتی حکمروایی به روابط بین دولت و جامعه مدنی، حاکمان و حکومت شوندهگان مربوط است (راکودی^۳ ۲۰۰۳: ۴-۲۵۳). (شکل ۱).

شکل ۱. کنشگران عرصه حکمروایی شهری

مأخذ: (برک پور، ۱۳۸۹ ص. ۸)

قانون مندی: برقراری شرایط و زمینه های لازم برای تعامل بین عناصر مدیریت شهری که شامل شهروندان، نهادهای اداره کننده شهر، شورای اسلامی و بخش خصوصی است و نیازمند قرار گرفتن بر مدار قانون مندی است (صرافی و عبدالهی، ۱۳۸۷)، منظور از قانون مندی در تصمیم گیری شهری، وجود قوانین کارآمد، رعایت عادلانه چارچوب های قانونی در تصمیم گیری و دور بودن دست افراد غیر مسئول از تصمیم گیری هاست.

مسئولیت و پاسخ گویی: واژه پاسخگویی تقریباً با مسئولیت پذیری معادل است و به معنای حساب پس-دهی است. هر گونه برنامه اصلاحی برای بهسازی کیفیت حکومت نیازمند بذل توجه به دو ارزش اساسی، یعنی به حساب آوردن (شمول) مردم و پاسخ گویی حکومت به آنهاست. در واقع این معیار بر مسئول بودن و به عبارت گویاتر، حساب پس دادن مسئولان و تصمیم گیران در قبال شهروندان استوار است (برک پور، ص. ۵۰۲)

شفافیت: یک مبنای اصلی برای اعتمادسازی بین دولت و ملت، «شفافیت» است. شفافیت، نقطه مقابل پنهان کاری در تصمیم گیری است. این معیار بر گردش آزاد اطلاعات و سهولت دسترسی به آن، روشن بودن اقدامات و آگاهی مستمر شهروندان از روندهای موجود استوار است. حکمروایی مطلوب شهری همچنین به عنوان یک مفهوم بنیادی با هدف بهبود مهارت های اداری و بهره وری، شفافیت، مبارزه با فساد و افزایش پاسخ گویی مقامات شهری برداشت شده است (کاداگو^۴ و دیگران، ص. ۱).

محققان و مراکز علمی مختلف هر کدام ویژگی های خاصی را برای حکمروایی خوب در نظر گرفته اند، اما در مورد شاخص ها، آنچه اکنون عمومیت بیشتری داشته و روی آن اجماع بیشتری وجود دارد؛ شاخص هایی است که سازمان ملل آنها را معرفی نموده که به تفصیل در زیر بیان شده است:

1. Soksreng, 2007
2. Bhuiyan, 2011.
3. Rakodi, 2003.

4. Kadago et al, 2010.

ارتباط و تلاش میان سازمان‌های دولتی، شهروندان و سازمان‌های غیردولتی (نماینده گروه‌های مختلف) است.

عدالت: منظور از عدالت، فرصت‌های مناسب برای همه شهروندان در زمینه ارتقای وضعیت رفاهی خود، تلاش در جهت تخصیص عادلانه منابع و مشارکت اقشار محروم در اعلام نظر و تصمیم‌گیری است.

پیش راهبردی: فرارفتن از مسائل روزمره شهر و پرهیز از غرق شدن درآمدها، مستلزم وجود بینشی گسترده و درازمدت نسبت به آینده یا داشتن بینش راهبردی در زمینه توسعه شهری است (برک پور، ۱۳۸۶ ص. ۵۰۲).

حکروایی می‌تواند به عنوان نتیجه کارآمدی نهادهای یک اجتماعی به نظر آید. اگر نهادها مناسب و مؤثر باشند، نتیجه حکروایی باید خوب باشد (گنی و دونکن^۳، ۲۰۰۷ ص. ۳۶۹) (شکل ۲).

در واقع حکروایی شهری با خلاقیت فراوان، سیاست از پایین به بالا، شبکه‌های خودسازمانی را توسعه داده رویکردهای سستی سلسله‌مراتبی و سیاست از بالا به پایین و دیوان سالاری را کم‌رنگ و ناکارآمد ساخته است (دیگر و کامپن^۴، ۲۰۰۰).

مشارکت: تسهیل مشارکت یکی از ستون‌های اساسی دموکراسی است (یتانو^۱ و همکاران، ۲۰۰۹) و نوستالژی دموکراسی آتنی از آن روی همچنان در اذهان باقی مانده است، که یادآور مشارکت آزاد و برابر مردم در میدان عمومی آتن، مشهور به آگورا بوده است. در واقع منظور از مشارکت، قدرت تأثیر گذاردن بر تصمیم‌گیری‌ها و سهم شدن شهروندان در قدرت است. مشارکت فقط به حمایت مردم از تصمیم‌گیران و تأیید سیاست‌های آنان محدود نمی‌شود، بلکه فرایندی است که در آن شهروندان و مسئولان در تصمیم‌گیری‌های شهری سهم می‌شوند. مشارکت می‌تواند باعث کاهش هزینه‌ها شود (گریر^۲ و همکاران، ۱۹۹۹).

اثربخشی و کارایی: سازمان ملل «کارایی و اثربخشی» را چنین تعریف کرده است: فرآیندها و نهادها، نتایجی به بار آورند که نیازها را تأمین کرده و در عین حال بهترین استفاده از منابع شود.

پذیرا بودن و پاسخ گو بودن: این معیار، دو نکته مکمل هم را در بر می‌گیرد. مسئولان شهری باید هم نیازها و خواسته‌های شهروندان را دریابند و بپذیرند و هم نسبت به آن واکنش و پاسخ مناسب را از خود نشان دهند. بنابراین همسویی خواسته‌های شهروندان و اقدام مسئولان، امری ضروری است.

جهت‌گیری توافقی: شهر، عرصه گروه‌ها و منافع مختلف و گاه در حال ستیز با یکدیگر است. منظور از جهت‌گیری توافقی، تعدیل و ایجاد توافق میان منافع مختلف است. این کار مستلزم وجود

3. Gani & Duncan, 2007.

۴. Dekker & Kempen, 2000.

1. Yetano, 2009.

2. Greer et al, 1999.

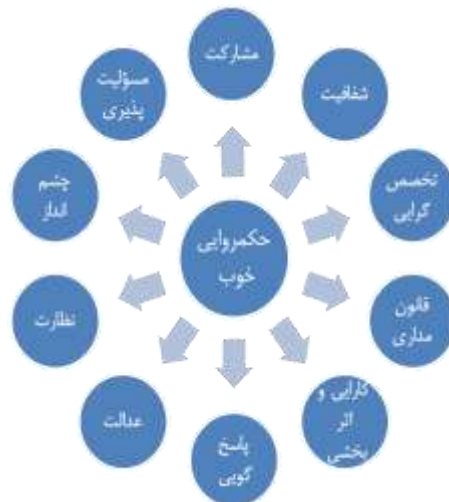
۲. روش شناسی پژوهش

۲.۱. روش پژوهش

روش کلی این تحقیق، مقایسه نظرات دو گروه مردم عادی و کارشناسان امور برنامه ریزی و مدیریت شهری در خصوص شاخص های حکمروایی خوب شهری در شهر کرمانشاه بوده است. این پژوهش از نوع مطالعات تبیینی و مقایسه ای می باشد. جامعه آماری پژوهش شامل کل شهروندان شهر کرمانشاه که بالغ بر ۹۰۶۷۵۴ می باشد، بوده است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵). حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران (حافظ نیا، ۱۳۸۰، ص. ۱۱۷) با خطای اندازه گیری ۵ درصد و سطح اطمینان ۹۵ درصد شامل دو گروه که گروه اول شامل شهروندان عادی به تعداد ۳۲۲ نفر و گروه بعدی شامل کارشناسان امور برنامه ریزی و مدیریت شهری به تعداد ۳۴ نفر می باشد و به روش تصادفی انتخاب شده اند. کلیه پرسش نامه ها با توجه به مدیریت جمع آوری از سوی محقق به طور کامل، تکمیل و برگشت داده شده اند. نکته حائز اهمیت این است که سؤالات در تمامی ابعاد برای شهروندان و کارشناسان به منظور مقایسه نتایج یکسان بوده است. جهت سنجش روایی محتوایی و صوری پرسش نامه های تحقیق، علاوه بر نظرات صاحب نظران و سایر کارشناسان مربوطه از جدیدترین مقالات و نظریه های علمی موجود در زمینه های مذکور بهره گرفته شد که همگی روایی پرسش نامه ها را مورد تأیید قرار دادند.

۲.۲. متغیرها و شاخص های پژوهش

در این پژوهش، جهت سنجش پایایی پرسشنامه-ها از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. این

شکل ۲. اصول و شاخص های حکمروایی خوب

در سال های اخیر مطالعات زیادی در ارتباط با تأثیر شاخص های حکمروایی خوب شهری در شهرهای ایران انجام گرفته است، نتایج این تحقیقات نشانگر این است که در عصر جدید با توجه به پیچیدگی های سیستم شهرهای بزرگ، حکمروایی خوب شهری به عنوان الگویی مطلوب در اداره شهرها تنها از طریق مشارکت گروه های مختلف مردم و بخش عمومی به همراهی دولت امکان پذیر است (استوارت^۱، ۲۰۰۶، ص. ۱۹۶-۲۰۴؛ پلومتر و گراهام^۲، ص. ۲؛ آتکینسون^۳، ص. ۳؛ کاظمیان، ۱۳۸۲ و ۱۳۸۴؛ اکبری، ۱۳۸۵؛ اسماعیل زاده، ۱۳۸۶؛ تقوایی و تاجدار، ۱۳۸۸؛ شمعی، آدینه و نند و حاجی زاده، ۱۳۹۱؛ بصیرت و دیگران، ۱۳۹۱؛ ابراهیم زاده و اسدیان، ۱۳۹۲؛ آکلایر و جکوهانگو^۴، ۲۰۰۹، ص. ۳-۴).

1. Stewart, 2006.
2. Plumtre&Graham, 1999
3. Atkinson, 1998.
4. Auclair & Jackohango, 2009.

۳.۲. قلمرو جغرافیایی پژوهش

شهر کرمانشاه در نیمه شرقی استان کرمانشاه، بین ۳۴ درجه و ۱۹ دقیقه عرض شمالی و ۴۷ درجه و ۷ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ قرار گرفته است (شکل ۳). ارتفاع متوسط این شهر از سطح دریا ۱۳۲۰ متر است. شهر کرمانشاه از نظر جایگاه طبیعی در مکانی بین نواحی زیست محیطی رشد و گسترش یافته است. این شهر از شمال به ارتفاعات طاق بستان و پراو و از جنوب به ارتفاعات کوه سفید محدود می‌گردد. مهندسین مشاور تدبیر شهر، ۱۳۸۳ ص. ۳). بر اساس آخرین اطلاعات، این شهر دارای جمعیتی حدود ۹۰۶۷۵۴ نفر می‌باشد (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵). مساحت شهر کرمانشاه ۸۳۸۷ هکتار است که با احتساب فضای پادگان‌ها و پالایشگاه و کارخانه‌های اطراف آن حدود ده هزار هکتار می‌باشد (مهندسین مشاور طرح و آمایش، ۱۳۷۸). این شهر دارای ۸ منطقه شهرداری است که کار خدمات رسانی به شهر را به عهده دارند.

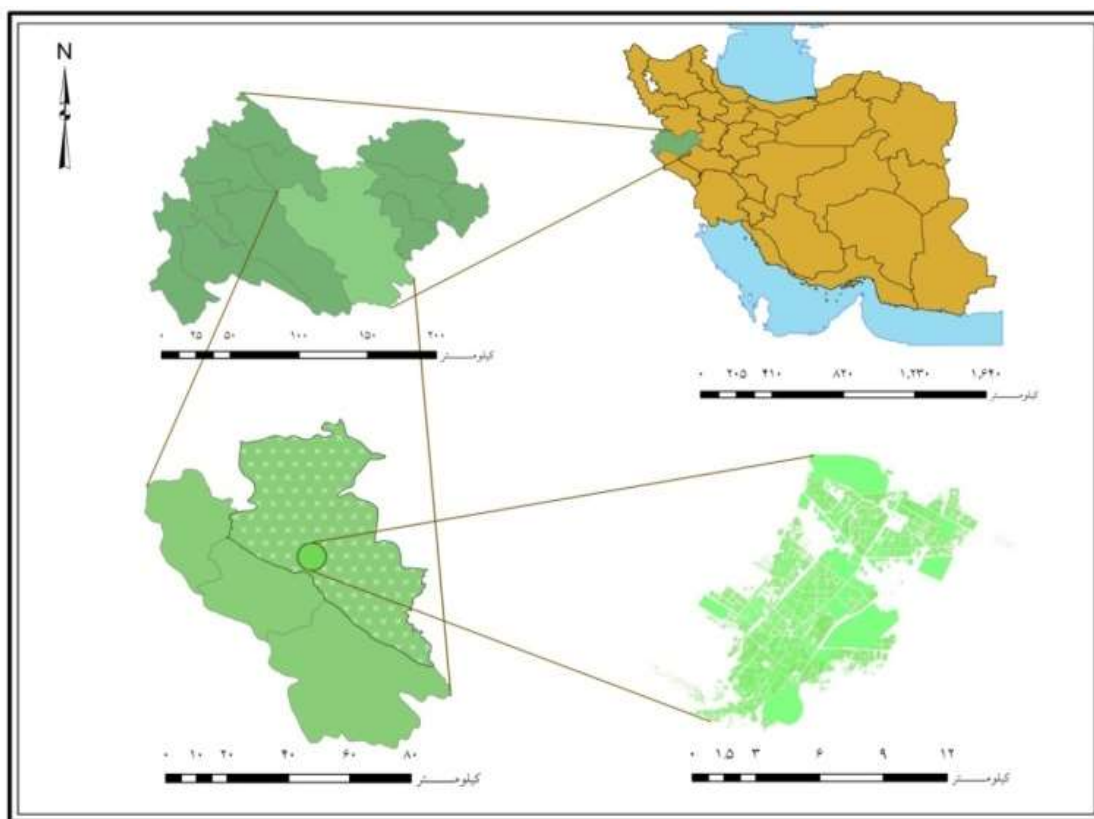
ضریب برای مؤلفه‌های پرسشنامه از طریق نرم‌افزار SPSS محاسبه شده است، نتایج آزمون تحلیل پایایی^۱ نشان می‌دهد که آلفای کرونباخ برای تمامی مؤلفه‌ها بیش از ۰/۷ بوده که طبق قواعد پذیرفته شده موجود، مقداری قابل قبول می‌باشد (جدول ۱).

جدول ۱. محاسبه پایایی مؤلفه‌های پژوهش

مؤلفه	N	N of Items	%	Cronbach's Alpha
پاسخگویی و مسؤلیت پذیری	۳۵۶	۷	۱۰۰	۰/۸۳۴
عدالت محوری	۳۵۶	۳	۱۰۰	۰/۸۷۷
شفافیت	۳۵۶	۵	۱۰۰	۰/۷۲۱
مشارکت	۳۵۶	۶	۱۰۰	۰/۸۰۲
قانونمندی	۳۵۶	۴	۱۰۰	۰/۸۲۶
توافق جمعی	۳۵۶	۴	۱۰۰	۰/۷۴۱
کارایی و اثربخشی	۳۵۶	۷	۱۰۰	۰/۷۴۶
بیش راهبردی	۳۵۶	۴	۱۰۰	۰/۷۵۷

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از آزمون T مستقل در نرم افزار SPSS استفاده شده است. آزمون T برای دو گروه مستقل این امکان را فراهم می‌آورد تا ارزیابی جامعی در خصوص تفاوت میانگین بین دو جامعه آماری با استفاده از داده‌های دو نمونه مستقل انجام شود. از آزمون T-Test هنگامی می‌توان استفاده کرد که توزیع دو جامعه نمونه نرمال باشد. پس از انجام آزمون نرمال بودن توزیع دو نمونه و نیز آزمون برابری واریانس‌ها اقدام به انتخاب آماره آزمون مناسب می‌گردد. از اینرو در آزمون برای تفاوت بین میانگین‌های دو نمونه مستقل، هدف مقایسه میانگین بین دو گروه یا نمونه‌ای است که وابسته نیستند.

1. Reliability Analysis

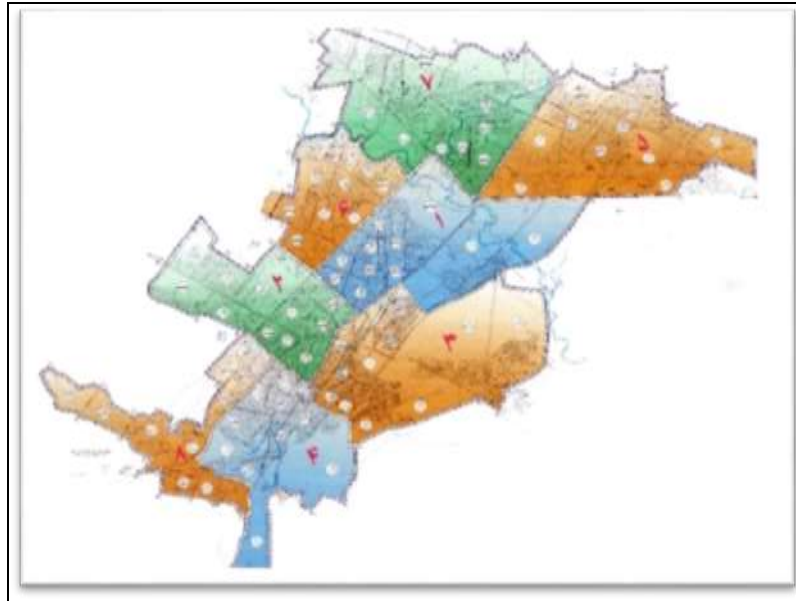
شکل ۳. نقشه موقعیت شهر کرمانشاه در کشور، استان و شهرستان

مأخذ: (مرکز آمار، سالنامه آماری کرمانشاه، ۱۳۹۵)

جدول ۲. جمعیت و مساحت شهر کرمانشاه به تفکیک مناطق هشت گانه شهرداری

منطقه	تعداد جمعیت	درصد جمعیت	مساحت(هکتار)	درصد مساحت به کل	تراکم نفر در هکتار
منطقه یک	۹۳۳۷۶	۹/۹	۱۲۷۰	۱۵/۱	۷۳/۵
منطقه دو	۱۲۰۳۸۱	۱۲/۷	۸۴۷	۱۰/۱	۱۴۲/۱
منطقه سه	۱۶۶۱۹۲	۱۷/۶	۱۴۷۰	۱۷/۵	۱۱۳
منطقه چهار	۷۵۴۸۶	۸	۹۲۴	۱۱	۸۱/۷
منطقه پنج	۱۷۳۸۳۷	۱۸/۴	۱۲۵۸	۱۵	۱۳۸/۲
منطقه شش	۹۳۳۷۲	۹/۹	۵۹۷	۷/۱	۱۵۶/۴
منطقه هفت	۱۳۱۴۲۱	۱۳/۹	۱۴۱۶	۱۶/۹	۹۲/۸
منطقه هشت	۹۲۵۸۶	۹/۸	۶۰۵	۷/۲	۱۵۳
شهر کرمانشاه	۹۴۶۶۵۱	۱۰۰	۸۳۸۷	۱۰۰	۱۱۲/۹

مأخذ: واحد GIS سازمان کامپیوتر شهرداری کرمانشاه، ۱۳۹۸.

شکل ۴. مناطق شهرداری شهر کرمانشاه

منبع: مأخذ: واحد GIS سازمان کامپیوتر شهرداری کرمانشاه، ۱۳۹۸.

۳. یافته‌های پژوهش

امتیاز ۱، کم : امتیاز ۲، متوسط: امتیاز ۳، زیاد: امتیاز ۴، خیلی زیاد: امتیاز ۵ .

۳.۲. تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این مرحله، ابتدا از طریق وارد کردن داده‌های پرسشنامه‌ها در نرم افزار SPSS نخست ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه مورد بررسی مشخص شد. داده‌های جمعیت شناختی نشان می‌دهد که تقریباً تعداد زنان و مردان به طور مساوی شرکت کرده‌اند. ۳۳/۱ درصد از افراد دیپلم، ۴۱/۶ درصد لیسانس و حدود ۲۵ درصد نیز فوق لیسانس و بالاتر بوده‌اند. در مرحله بعدی میانگین و انحراف معیار و خطای استاندارد داده‌ها محاسبه شد، نتایج محاسبات نشان می‌دهد که بیشترین میانگین شاخص‌ها مربوط به قانونمندی از نظر کارشناسان بوده که معادل ۴ می‌باشد و کمترین میانگین مربوط به شاخص بینش راهبردی از نظر مردم برابر ۲ بوده است. به طور کلی

در راستای پیگیری اهداف مورد نظر در این تحقیق تعداد ۸ مؤلفه در قالب ۴۰ گویه در میان مناطق ۸ گانه مختلف شهرداری کرمانشاه به صورت پرسشنامه در میان مشارکت‌کنندگان توزیع و جمع آوری گردید. این مؤلفه‌ها به ترتیب عبارتند از: پاسخ-گویی و مسئولیت‌پذیری، عدالت، شفافیت، مشارکت، قانونمندی، توافق جمعی، کارایی و اثربخشی، بینش راهبردی.

۳.۱. وضعیت شاخص‌های حکمروایی خوب

در شهر کرمانشاه

برای سنجش نگرش‌ها در خصوص وضعیت حکمروایی خوب شهری در مناطق شهر کرمانشاه از طیف لیکرت با ۵ بخش مساوی استفاده شده است. برای محاسبه میانگین‌ها و نگرش‌های کلی نظام کدبندی داده‌ها به صورت زیر بوده است: خیلی کم :

نتایج محاسبات آزمون نشانگر این است که نتایج محاسبات آزمون آماری نشانگر این است که
 میانگین پاسخ های کارشناسان بیشتر از مردم در
 خصوص شاخص های حکمروایی بوده است
 (جدول ۳- ۵).

جدول ۳. مؤلفه ها و گویه های سنجش حکمروایی خوب شهری در شهر کرمانشاه

مؤلفه	گویه ها
پاسخگویی و مسؤلیت پذیری	X1 چه میزان از عملکرد شهرداری محل خود در زمینه نظیف و نگهداری و تسطیح معابر و ایجاد جوی و جدول رضایت دارید؟
	X2 آیا عملکرد شهرداری در زمینه ایجاد پیاده روها و آسفالت و مرمت خیابان ها را موفقیت آمیز می دانید؟
	X3 آیا شهرداری در خصوص تأمین پارکینگ عمومی در سطح معابر عمومی به خوبی عمل کرده است؟
	X4 آیا از عملکرد شهرداری در زمینه جمع آوری متکدیان و رفع سد معبر در معابر عمومی رضایت دارید؟
	X5 آیا شهرداری در زمینه خوانایی و نامگذاری کوچه ها و خیابان ها عملکرد خوبی داشته است؟
	X6 آیا شهرداری در زمینه ساماندهی معابر و ایجاد پل های روگذر عملکرد خوبی داشته است؟
	X7 تا چه اندازه عملکرد شهرداری در زمینه زیبا سازی و نوسازی و بهسازی بافت های فرسوده و تاریخی موفقیت آمیز بوده است؟
عدالت محوری	X8 چه میزان از سوی شهرداری یارانه مناسب برای افراد خانواده های کم بضاعت برای رفع نیازهای اولیه و ضروری پرداخت می شود؟
	X9 چه میزان در تصاحب مناصب شهرداری و شورای شهر فرصت های برابر برای مردان و زنان وجود دارد؟
	X10 چه میزان توزیع فضایی خدمات و امکانات شهری نظیر اماکن ورزشی ، درمانی، خطوط و ایستگاه های اتوبوس رانی در بین مناطق و محلات شهری به طور عادلانه صورت گرفته است؟
شفافیت	X11 چه میزان جلسات شورای شهر با حضور رسانه های جمعی برگزار می شود و تصمیمات آن به اطلاع عموم می رسد؟
	X12 چه میزان بانک اطلاعاتی شهر برای عموم قابل دسترس است؟
	X13 نحوه اطلاع رسانی کنونی شهرداری در زمینه تصمیمات و خدمات ارائه شده به شهروندان چه میزان از شفافیت لازم برخوردار است؟
	X14 چه میزان شهرداری در زمینه ترازهای مالی سالیانه و درآمدهای عمومی اطلاع رسانی می نماید؟
	X15 کنترل و پایش عملکرد مدیران شهری و شورای اسلامی چه میزان است؟
	X16 چه میزان شهرداری در تصمیم سازی ها از نظرات مردم استقبال می کند؟
مشارکت	X17 چه میزان شهرداری در تصمیم گیری ها از نظرات مردم استقبال می کند؟
	X18 میزان نقش شهرداری ها در ایجاد و یا تقویت نهاد های مدنی نظیر تعاونی ها و NGO تشکل های مذهبی و سیاسی چقدر است؟
	X19 شهرداری چه میزان در راه اندازی سرمایه گذاری های اقتصادی و تولیدی و صنایع دستی در سطح شهر مشارکت دارد؟
	X20 نقش شهرداری در اداره سیاسی شهر چه میزان است؟
	X21 چه میزان شهرداری ها در رفع مشکلات و مسائل مردم با سایر ادارات خدمات رسان شهری همکاری متقابل دارد؟
	X22 قوانین شهرداری در حل مشکلات مردم چه میزان کار آمد و به روز است؟
	X23 در اجرای قانون موجود از طرف شهرداری چه میزان بی طرفی و عدم تبعیض نسبت به گروه های مردم وجود دارد؟

ادامه جدول ۳

مؤلفه	گویه ها
	X24 نقش افراد و سازمانهای غیر مسئول در زمینه خدمات شهری در اجرای قانون شهرداری چه میزان است؟
	X25 نقش شهرداری در حفظ و صیانت از حریم قانون شهرداری برای جلوگیری از تأثیر افراد و گروههای غیر مسئول بر اجرای قانون چه اندازه است؟
توافق جمعی	X26 تا چه اندازه رویکردهای شهرداری به سوی جمع گرایی و کار دست جمعی جهت گیری می شود؟
	X27 میزان تعامل و توافقات میان شهرداری شورای شهر و سایر دستگاههای خدمات رسان شهر و سایر نهادهای مدنی به چه اندازه است؟
	X28 در اجرای تصمیمات و عملیاتی شدن پروژه های شهری چه میزان میان شهرداری و ذینفعان توافق وجود دارد؟
	X29 چه میزان میان شهرداری و شورای شهر باشهرداری های سایر شهرها در زمینه حل چالشها و موضوعات مشترک و مورد علاقه توافق و اجماع وجود دارد؟
کارایی و اثر بخشی	X30 تا چه اندازه ایجاد پروژه هایی نظیر منوریل را در راستای اهداف بلند مدت و پایدار شهری درست می دانید؟
	X31 تا چه اندازه ایجاد پروژه ه هایی نظیر تقاطع غیر هم سطح از جمله میدان امام حسین را درست می دانید؟
	X32 تا چه میزان صدور مجوز برای آپارتمان سازی از طرف شهرداری برای محلات مختلف شهری صحیح می دانید ؟
	X33 تا چه اندازه الگوی شهرسازی فعلی را در راستای حمایت از پیاده روی می دانید؟
	X34 تا چه اندازه سرعت پیشرفت پروژه هایی که توسط شهرداری نظیر ایجاد تقاطع های غیر هم سطح منوریل و پارک سازی را موفقیت آمیز می دانید؟
	X35 چه میزان تراکم ساخت و ساز شهری بر کاهش مشکلات ناشی از کمبود واحد های مسکونی تأثیر گذار بوده است؟
	X36 با اجرای پروژه های شهری از سوی شهرداری چه میزان از مسائل محلات شهری مجاور آنها نظیر شلوغی ، ازدحام ، آلودگی صوتی و فرسودگی زیر ساخت آن محلات کاسته شده است؟
	X37 تا چه اندازه اقدامات شهرداری در قالب چشم اندازسازی سامان دهی شده است؟
بیش راهبردی	X38 چه میزان اهداف مشخص و معینی از سوی شهرداری برای تصویری از آینده مطلوب شهری در برنامه شهرداری وجود دارد ؟
	X39 چه میزان اقدامات و عملیات شهرداری کلیت آینده شهر را در نظر دارد و اقدامی یک اقدام دیگر را خنثی نمی کند ؟
	X40 چه میزان شهرداری در خلق چشم انداز شهر که واجد صفات پایداری ، بااصالت ، مردمی ، امید بخش و الهام آفرین باشد موفق بوده است؟

مأخذ: (یافته های پژوهش)

مردم مربوط به بیش راهبردی می باشد که حدود ۲ بوده است (جدول ۴).

از نظر کارشناسان بیشترین میانگین پاسخها مربوط به مؤلفه قانونمندی می باشد که حدود ۴ می باشد. کمترین میزان برای میانگین پاسخها از نظر

جدول ۴. میانگین و انحراف معیار شاخص ها

شاخص	گروه	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
پاسخگویی و مسؤلیت پذیری	مردم	۳۲۲	۲/۷۰	۱/۱۱۶	۰/۰۶۲
	کارشناسان	۳۴	۳/۷۹	۰/۹۱۴	۰/۱۵۷
عدالت محوری	مردم	۳۲۲	۲/۵۰	۱/۰۶۳	۰/۰۵۹
	کارشناسان	۳۴	۳/۹۱	۰/۷۵۳	۰/۱۲۹
شفافیت	مردم	۳۲۲	۲/۳۰	۰/۹۸۰	۰/۰۵۵
	کارشناسان	۳۴	۳/۵۰	۰/۶۶۳	۰/۱۱۴
مشارکت	مردم	۳۲۲	۲/۱۰	۰/۸۵۷	۰/۰۴۸
	کارشناسان	۳۴	۳/۹۱	۱/۰۲۶	۰/۱۷۶
قانونمندی	مردم	۳۲۲	۲/۳۰	۰/۸۶۴	۰/۰۴۸
	کارشناسان	۳۴	۴/۰۰	۰/۶۹۶	۰/۱۱۹
توافق جمعی	مردم	۳۲۲	۲/۲۰	۰/۸۹۹	۰/۰۵۰
	کارشناسان	۳۴	۳/۷۱	۰/۹۷۰	۰/۱۶۶
کارایی و اثربخشی	مردم	۳۲۲	۲/۲۰	۰/۸۷۴	۰/۰۴۹
	کارشناسان	۳۴	۳/۷۹	۰/۸۴۵	۰/۱۴۵
بیش راهبردی	مردم	۳۲۲	۲/۰۰	۰/۸۷۹	۰/۰۴۳
	کارشناسان	۳۴	۳/۷۱	۰/۸۶۰	۰/۱۳۰

مأخذ: (یافته‌های پژوهش)

جدول ۵. مقایسه نظرات مردم و کارشناسان در خصوص شاخص های حکمروایی خوب شهری

گروه	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
مردم	۳۲۲	۲/۲۹	۱/۰۷۶	۰/۶۰
کارشناسان	۳۴	۳/۷۹	۰/۶۴۱	۰/۱۱۰

مأخذ: (یافته‌های پژوهش)

مقایسه نظرات کارشناسان با مردم نشان می‌دهد که کارشناسان نسبت به مردم دارای دیدگاهی به مراتب مثبت‌تر نسبت به شاخص‌های حکمروایی در شهر کرمانشاه بوده‌اند.

جدول ۶. نتایج آزمون T-Test برای تعیین وضعیت حکمروایی خوب در شهر کرمانشاه

شاخص‌ها	فرض برابری واریانس	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
پاسخگویی و مسؤلیت پذیری	مردم	۴/۰۱۸	۰/۰۴۶	-۵/۵۲۹	۳۵۴	۰/۰۰۱	-۱/۰۹۵	۰/۱۹۸	-۱/۴۸۵	-۰/۷۰۶
	کارشناسان			۶/۴۹۶	۴۴/۱	۰/۰۰۱	-۱/۰۹۵	۰/۱۶۹	-۱/۴۳۵	-۰/۷۵۶

ادامه جدول ۶

شاخص‌ها	فرض برابری واریانس	F	Sig.	t	df	Sig. (2- tailed)	Mean Differen ce	Std. Error Differ ence	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
عدالت محوری	مردم	۱۶/۲۲۴	۰/۰۰۱	-۷/۵۴۴	۳۵۴	۰/۰۰۱	-۱/۴۱۲	۰/۱۸۷	-۱/۷۸۰	-۱/۰۴۴
	کارشناسان			-۹/۹۳۲	۴۸/۱	۰/۰۰۱	-۱/۴۱۲	۰/۱۴۲	-۱/۳۹۸	-۱/۱۳۶
شفافیت	مردم	۷/۸۵۳	۰/۰۰۵	-۶/۹۴۵	۳۵۴	۰/۰۰۱	-۱/۱۹۶	۰/۱۷۲	-۱/۵۳۴	-۰/۸۵۷
	کارشناسان			-۹/۴۸۱	۴۹/۷	۰/۰۰۱	-۱/۱۹۶	۰/۱۲۶	-۱/۴۴۹	-۰/۹۴۲
مشارکت	مردم	۴/۴۳۵	۰/۰۳۶	-۱۱/۴۸۱	۳۵۴	۰/۰۰۱	-۱/۸۰۹	۰/۱۵۸	-۲/۱۱۹	-۱/۴۹۹
	کارشناسان			-۹/۹۲۴	۲۸/۰۲	۰/۰۰۱	-۱/۸۰۹	۰/۱۸۲	-۲/۱۷۸	-۱/۴۴۰
قانونمندی	مردم	۸/۵۲۵	۰/۰۰۴	-۱۱/۱۱۲	۳۵۴	۰/۰۰۱	-۱/۷۰۲	۰/۱۵۳	-۲/۰۰۳	-۱/۴۰۱
	کارشناسان			-۱۳/۲۱۹	۴۴/۵	۰/۰۰۱	-۱/۷۰۲	۰/۱۲۹	-۱/۹۶۱	-۱/۴۴۲
توافق جمعی	مردم	۰/۹۴۸	۰/۳۳۱	-۹/۲۲۹	۳۵۴	۰/۰۰۱	-۱/۵۰۷	۰/۱۶۳	-۱/۸۲۸	-۱/۱۸۶
	کارشناسان			-۸/۶۷۴	۳۹/۲	۰/۰۰۱	-۱/۵۰۷	۰/۱۷۴	-۱/۸۵۹	-۱/۱۵۶
کارایی و اثر بخشی	مردم	۰/۰۲۵	۰/۸۷۵	-۱۰/۱۵۲	۳۵۴	۰/۰۰۱	-۱/۰۹۵	۰/۱۵۷	-۱/۹۰۴	-۱/۲۸۶
	کارشناسان			-۱۰/۴۳۶	۴۰/۸	۰/۰۰۱	-۱/۰۹۵	۰/۱۵۳	-۱/۹۰۴	-۱/۲۸۷
بیش راهبردی	مردم	۰/۳۳۰	۰/۵۶۶	-۱۲/۱۴۳	۳۵۴	۰/۰۰۱	-۱/۷۰۳	۰/۱۴۰	-۱/۹۷۹	-۱/۴۲۷
	کارشناسان			-۱۲/۳۹۵	۴۰/۷	۰/۰۰۱	-۱/۷۰۳	۰/۱۳۷	-۱/۹۸۰	-۱/۴۲۵

مأخذ: (یافته‌های پژوهش)

این امر تأیید می‌کند که این اختلاف از نظر آماری معنادار است. در جدول پایین ارزیابی معناداری تفاوت در دیدگاه مردم و کارشناسان در خصوص شاخص-های حکمروایی خوب در شهر کرمانشاه در سطح ۰/۹۵ محاسبه شده است.

۳.۳. نتایج آزمون T-Test برای تعیین وضعیت

حکمروایی خوب

در آزمون T-Test برای تعیین وضعیت حکمروایی خوب حد بالا و پایین هر دو نمونه در تمامی شاخص‌ها منفی می‌باشد، در نتیجه میانگین گروه دوم (کارشناسان) از گروه مردم بزرگتر است و

جدول ۷. معناداری تفاوت دیدگاه مردم و کارشناسان از شاخص‌های حکمروایی خوب در شهر کرمانشاه

کل شاخص‌ها	F	Sig.	t	df	Sig. (2- tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper
مردم	۱۶/۷	۰/۰۰۱	-۸/۰۱۹	۳۵۴	۰/۰۰۱	-۱/۵۰۸	۰/۱۸۸	-۱/۸۷۸	-۱/۱۳۸
کارشناسان			-۱۲/۰۴۶	۵۵/۱	۰/۰۰۱	-۱/۵۰۸	۰/۱۲۵	-۱/۷۵۹	-۱/۲۵۷

مأخذ: (یافته‌های پژوهش)

۳. ۴. آزمون فرض

در این تحقیق آزمون T-Test دو نمونه مستقل انجام شد. این آزمون بین متغیر مستقل مردم و کارشناسان به عنوان یک متغیر اسمی و یک متغیر فاصله‌ای که شاخص های حکمروایی شهری بود، انجام شد.

فرض صفر برای این تحلیل بیان می کند که هیچ تفاوت معناداری در بین مردم و کارشناسان در نگرش به شاخص های حکمروایی خوب شهری وجود ندارد. فرض تحقیق نیز متقابلاً بیان می دارد که تفاوت معناداری بین نگرش به شاخص های حکمروایی خوب شهری بین مردم و کارشناسان وجود دارد.

$$H_0: \mu_2 = \mu_1 \quad \text{فرض صفر}$$

$$H_1: \mu_1 \neq \mu_2 \quad \text{فرض تحقیق}$$

برای آزمون فروض، نخست آزمون لوین انجام شد تا برابری واریانسها را آزمایش کند. نتایج آزمون لوین از نظر آماری معنادار بود.

$$\text{یعنی: } F(354) = 16.7, P = .000$$

نتایج آزمون t نیز از نظر آماری معنادار بود.

$$\text{یعنی: } t(55.062) = 12.046, p < 0.001$$

نتایج نشان دادند که کارشناسان با میانگین ۳/۷۹ و انحراف معیار ۰/۶۴۱ به طور معناداری دارای میانگین بالاتری نسبت به مردم با میانگین ۲/۲۹ و انحراف معیار ۱/۰۷۶ بودند.

تفاوت در میانگین سطح نگرشها در بین کارشناسان و مردم ۱/۵۰۸- بود. این تفاوت با یک بازه فاصله اطمینان ۹۵٪ در محدوده‌ای از ۱/۸۷۸- تا ۱/۱۳۸- قرار داشت.

کورنس دی با مقدار ۲/۱۷ نشان می دهد که تفاوت بین میانگین نمرات خیلی بزرگ بود که این بیشتر نشان دهنده این واقعیت است که وابستگی افراد به گروه خاص تأثیر زیادی روی قضاوت و نگرش آنها دارد. بنابراین بر اساس نتایج آزمون T-Test دو نمونه مستقل فرض صفر رد می شود و فرض تحقیق مبنی بر وجود تفاوت معنادار بین میانگین نظرات مردم و کارشناسان در خصوص شاخص های حکمروایی خوب شهری تأیید می شود.

۴. نتیجه گیری و پیشنهادها

در این مقاله تلاش شده است به ارزیابی شاخص های مؤثر در حکمروایی خوب شهری در شهر کرمانشاه پرداخته شود. به همین منظور مؤلفه های پاسخگویی و مسئولیت پذیری، عدالت محوری، شفافیت، مشارکت، قانونمندی، توافق جمعی، کارایی و اثر بخشی و بیس راهبردی در میان دو گروه کارشناسان و مردم در شهر کرمانشاه مورد مقایسه قرار گرفت.

نتایج آزمون T-Test نشان داد که کارشناسان با میانگین ۳/۷۹ و انحراف معیار ۰/۶۴۱ به طور معناداری دارای میانگین بالاتری نسبت به مردم با میانگین ۲/۲۹ و انحراف معیار ۱/۰۷۶ بودند.

نتایج فوق نشان می دهد که تفاوت معناداری بین میانگین دو گروه کارشناسان و مردم در خصوص شاخص های حکمروایی خوب شهری دیده می شود. کورنس دی با مقدار ۲/۱۷ نشان داد که تفاوت بین میانگین نمرات خیلی بزرگ بود که این بیشتر نشان دهنده این واقعیت است که وابستگی افراد به گروه

خاص تأثیر زیادی روی قضاوت و نگرش آنها دارد. این نتایج نشانگر این نکته هستند که هنوز شاخص های حکمروایی خوب شهری در شهر کرمانشاه علی‌رغم تلاش‌های زیادی که در این خصوص صورت گرفته است، با میانگین فرضی ۳ اختلاف زیادی دارد و نیازمند یک تحول عمده است، تحولی که از مفهوم‌سازی و نهادسازی شروع شده و به مرحله متعالی فرهنگ‌سازی در حوزه حکمروایی خوب شهری منتهی خواهد شد. زیرا امروزه یکی از چالش‌های فراروی شهرهای بزرگ موضوع مدیریت آنهاست، شواهد حاکی از آن است که با وجود منابع زیاد در اغلب شهرهای بزرگ در جهان شاهد وجود معضلات عدیده در آنها در خصوص عدم مشارکت مردم در اداره شهر و محله، کارایی پایین پروژه‌های در حال اجرا توسط مدیریت‌های سستی، پاسخگو نبودن مدیران شهری، عدم رعایت قانون و غیر شفاف بودن تصمیمات مدیریت شهری هستیم. عدم رعایت اصل عدالت و انصاف در تخصیص منابع کمیاب به همه مردم و به ویژه نادیده گرفتن اقشار کم‌توان و فقدان یک بینش راهبردی که از این طریق بتوان چشم اندازی امیدوارکننده برای شهر ترسیم نمود به طور واضحی مشاهده می‌شود. با توجه به چالش‌های اشاره شده در حوزه مدیریت شهری، شهرهای ما نیازمند یک تحول عمده در فرایند مدیریت‌شان هستند. این فرایند شامل عبور از یک چرخه معیوب در اداره شهر می‌باشد که فلسفه شهرداری و مدیریت شهری را به طور کلی زیر سؤال برده است. این

تحول در مرحله اول مستلزم به رسمیت شناختن مردم به عنوان یک رکن اساسی در مدیریت شهری و در درجه دوم مجال دادن به بخش مدنی می‌باشد. باید متذکر شد که هم‌افزایی سه بخش دولتی، خصوصی و مدنی در اداره شهر تحت عنوانی عام به نام حکمروایی شهری تلقی می‌شود. حکمروایی شهری که گاهی اوقات با پسوند خوب یک اصطلاح کلی‌تر را می‌سازد الگویی جدید در اداره شهرهای بزرگ محسوب می‌شود که در مقابل حکومت و دولتی اداره کردن شهرها که اغلب از کارایی پایینی برخوردار است، شکل گرفته است. این مدل اغلب توسط سازمان‌های جهانی برای توصیف فرایند تصمیم‌گیری‌های جمعی به کار می‌رود که به نظر می‌رسد برای اداره شهرهای بزرگ و حتی متوسط چاره‌ای جز قبول حکمروایی خوب شهری و بومی سازی چارچوب‌های آن وجود ندارد. نتایج این پژوهش با پژوهش‌های پیشین ابراهیم زاده، اسدیان، (۱۳۹۲)، بصیرت، عزیز، زبردست، آخوندی (۱۳۹۱)، شماعی، آدینه وند، حاجی زاده (۱۳۹۱)، اسدی و رهنما (۱۳۹۳)، همسو است.

سپاسگزاری: این مقاله از طرح پژوهشی (گرنات) با عنوان «ارزیابی مقایسه‌ای شاخص‌های حکمروایی خوب در بین گروه‌های مؤثر در عرصه مدیریتی شهر کرمانشاه» که با مساعدت مالی دانشگاه پیام نور انجام گرفته است، استخراج شده است. که بدین وسیله مراتب سپاسگزاری خویش را از آن دانشگاه ابراز می‌دارم.

کتابنامه

۱. ابراهیم زاده، ع.، و اسدیان، م. (۱۳۹۲). تحلیل و ارزیابی میزان تحقق پذیری حکمروایی خوب شهری در ایران، مورد شناسی: شهر کاشمر. فصلنامه جغرافیا و آمایش شهری - منطقه‌ای، ۳ (۶)، ۱۷-۳۰.
۲. احد نژاد روشتی، م.، ویسی مفرد، س.، و حسین زاده ا. (۱۳۹۳). نقش مدیریت شهری در توزیع سرمایه اجتماعی (مطالعه موردی: شهر کرمانشاه)، فصلنامه اقتصاد و مدیریت شهری، ۲ (۷)، ۱۱۷-۱۳۲.
۳. اسدی، ر. ا.، و رهنما، م. ر. (۱۳۹۳). تعیین وضعیت شاخص های حکمروایی خوب شهری در شهر مشهد. مطالعات و پژوهش های شهری و منطقه‌ای، ۵ (۲۰)، ۱۶۲-۱۴۳.
۴. اسماعیل زاده، ح.، و صرافی، م. (۱۳۸۵). جایگاه حکمروایی خوب برنامه ریزی شهری طرح متروی تهران. فصلنامه مدرس علوم انسانی، ۱۰ (۴۸)، ۱-۲۸.
۵. اکبری، غ. (۱۳۸۵). سرمایه اجتماعی و حکمرانی شهری، فصلنامه تحقیقات جغرافیایی، ۲۱ (۸۳)، ۱۳۵-۱۵۳.
۶. آدینه وند، ع. ا.، حاجی زاده، م.، و قدمی، م. (۱۳۹۲). بررسی عملکرد شهرداری در چهارچوب حکمرانی خوب شهری (نمونه مورد مطالعه: شهر بابلسر). فصلنامه مدیریت شهری، ۳۱ (۱۱)، ۶۴-۴۱.
۷. برک پور، ن.، و اسدی، ا. (۱۳۸۸). مدیریت و حکمرانی شهری، تهران: دانشگاه هنر، معاونت پژوهشی.
۸. بصیرت، م.، عزیزی، م. م.، زبردست، ا.، و آخوندی، ع. ا. (۱۳۹۱). فرصت ها و چالش های حکمروایی کلانشهری خوب در عصر جهانی شدن؛ نمونه موردی تهران. نشریه هنرهای زیبا - معماری و شهرسازی، ۱۷ (۱)، ۱۶-۵.
۹. پرهیزگار، ا.، و کاظمیان، غ. ر. (۱۳۸۴). رویکرد حکمروایی شهری و ضرورت آن در مدیریت منطقه کلانشهری تهران. فصلنامه پژوهش های اقتصادی، ۵ (۱۶)، ۲۹-۴۸.
۱۰. تقوایی، ع. ا.، و تاجدار، ر. (۱۳۸۸). درآمدی بر حکمروایی خوب شهری در رویکردی تحلیلی. فصلنامه مدیریت شهری، ۷ (۲۳)، ۵۸-۴۵.
۱۱. رفیعیان، م.، و حسین پور، س. ع. (۱۳۹۰). حکمروایی خوب شهری از منظر نظریات شهرسازی. تهران: انتشارات طحان.
۱۲. شریفیان ثانی، م. (۱۳۸۰). فرهنگ شهری: مشارکت شهروندی، حکمرانی شهری و مدیریت شهری. مجله مدیریت شهری، ۲ (۸)، ۵۵-۴۲.
۱۳. شماعتی، ع.، آدینه وند، ع. ا.، و حاجی زاده، م. (۱۳۹۱). ارزیابی عملکرد شهرداری ها بر اساس حکمروایی خوب شهری (مطالعه ی موردی شهر یاسوج). فصلنامه مطالعات مدیریت شهری، ۴ (۱۱)، ۲۰-۱.
۱۴. واحد GIS سازمان کامپیوتر شهرداری کرمانشاه. (۱۳۹۸). طرح تکمیل پایگاه داده جی آی اس در شهر کرمانشاه.
۱۵. شیبه، ا. (۱۳۸۲). لزوم تحول مدیریت شهری در ایران. مجله جغرافیا و توسعه، ۱ (۱)، ۳۷-۶۲.
۱۶. صرافی، م.، و عبدالمهی، م. (۱۳۸۷). تحلیل مفهوم شهروندی و ارزیابی جایگاه آن در قوانین، مقررات و مدیریت شهری کشور. فصلنامه پژوهش های جغرافیایی، ۴۰ (۶۳)، ۱۳۴-۱۱۵.
۱۷. کاظمیان، غ. ر. (۱۳۸۶). درآمدی بر الگوی حکمروایی شهری. جستارهای شهر سازی، ۱۹ (۲۰ و ۲۱)، ۷-۵.

۱۸. کاظمیان، غ.ر. (۱۳۸۳). تبیین رابطه ساختار حاکمیت و قدرت شهری با سازمان یابی فضایی. تهران: دانشگاه تربیت مدرس، پایان نامه دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری.
۱۹. لاله پور، م. (۱۳۸۶). حکمروایی شهری و مدیریت شهری در کشورهای در حال توسعه، فصلنامه جستارهای شهرسازی. (۱۹ و ۲۰)، ۶۰-۷۱.
۲۰. لطفی، ح.، عدالتخواه، ف.، میرزایی، م.، و وزیر پور، ش.ب. (۱۳۸۸). مدیریت شهری و جایگاه آن در ارتقاء حقوق شهروندان، فصلنامه علمی پژوهشی جغرافیای انسانی. ۲ (۱)، صص ۱۰۱-۱۱۰.
۲۱. مرتضوی، م. (۱۳۹۲). مدیریت محلی و حکمروایی شهری، با نگاهی به ساختار مدیریت شهری ژاپن، کره جنوبی، ترکیه و فرانسه. تهران: انتشارات مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران.
۲۲. مرکز آمار ایران. (۱۳۹۵). سرشماری عمومی نفوس و مسکن شهرستان کرمانشاه، پورتال استاندارد کرمانشاه.
۲۳. مهندسین مشاور طرح و آمایش. (۱۳۷۸). برنامه تجدید نظر طرح جامع شهر کرمانشاه. کرمانشاه: مهندسین مشاور طرح و آمایش.
۲۴. مهندسین مشاور تدبیر شهر. (۱۳۸۲). طرح امکان سنجی بهسازی شهرنگر و توانمند سازی اجتماعی شهر کرمانشاه، مرحله اول. کرمانشاه: مهندسین مشاور تدبیر شهر.

25. Atkinson, R. (1998). The New Urban Governance and Urban Regeneration: Managing, Community participation. Paper presented at International Network for Urban Research and Action (INURA) Conference, *Diverse City. Sustaining and Governing the Multicultural city*, Toronto.
26. Auclair, C., & Jackohango, A. (2009). *Good urban governance: Towards an effective private sector engagement*. Retrieved from http://www.unhabitat.org/downloads/docs/WG_B_Background_Urban_Governance&the_Private-Sector_draft0.pdf. 3-11.
27. Bhuiyan, S. (2011). Transition towards a knowledge-based society in post-communist Kazakhstan: Dose good governance matter? *Journal of Asian and African Studies*, 46(4), 404-421.
28. Dekker K., & Kempen, R. (2000). Urban governance within the big cities policy. *Journal of Cities*, 21(2), 109-117.
29. Gani, A., & Duncan, R. (2007). Measuring good governance using time series. *Journal of the Asia Pasific Economy*, 12(3), 367-385.
30. Greer, C. R., S. A., Youngblood, & Gary, D. A. (1999). Human resource management outsourcing: The make of buy decision. *Academy of Management Executive*, 13(3), 85-96.
31. Kadago, J., Sandholz, S., & Hamhaber J. (2010). Good urban governance, actor's relations and paradigms: Lessons from Nairobi, Kenya, and Recife, Brazil. *Paper presented at 46th ISOCARP Congres, Brazil*.
32. Kardos, M. (2012). The reflection of good governance in sustainable development strategies. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 58, 1166-1173.
33. Mattingly, M. (1994). The meaning of urban management. *Journal of Cities*, 11(3), 201-205.
34. McGill, R. (1998). Urban management in developing countries. *Journal of Cities*, 15(6), 63-471.
35. McLoughlin, B. (1973). *Control and urban planning*. London. England: Faber and Faber Press.

36. Plumptre, T., & Graham, J. (1999). *Governance and good governance: International and aboriginal perspectives*. Retrieved from https://iog.ca/docs/1999_December_govgoodgov.pdf
37. Rakodi, C. (2001). Forget Planning put politics first? Priorities for urban management in developing countries. *International Journal of Applied Earth Observations and Geoinformation*, 3(3), 209-223.
38. Rakodi, C. (2003). Politics and performance: the implication of emerging governance arrangements for urban management approaches and information systems. *Habitat International*, 27(4), 523-547.
39. Roberts, M., Wright, S., & Onlin, P. (2007). Good governance in the pacific? Ambivalence and possibility. *Geoforum Journal*, 38(5), 967-984.
40. Soksreng, T. (2007). Good governance in Cambodia: Exploring the link between governance and poverty reduction. *Yokohama Journal of Social Sciences*, 11(6), 647-668.
41. Stewart, K. (2006). Designing good urban governance indicators: The importance of citizen participation and its evaluation in Greater Vancouver. *Journal of Cities*, 23(3), 196-204.
42. World Bank. (2003). *Better governance for development in the Middle East and North Africa: Enhancing inclusiveness and accountability*. Retrieved from <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/15077> License: CC BY 3.0 IGO.”
43. Yetano, A., Roya, S., & Acerete, B. (2009). *What is driving the increasing presence of citizen participation initiative?* Zaragoza, Spain: University of Zaragoza Press.